

Mg. NIKITA ZRELOVS – JAUNO ZINĀTNIIEKU BALVAS LAUREĀTS

2021. gada 19. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts apstiprināja balvu ekspertu komisiju lēmumus un piešķirja piecas jauno zinātnieku balvas. **Jauno zinātnieku balva tika piešķirta Mg. Nikitam Zrelovam par darbu "Trīs no Antarktiskās ledus brīvas augšes jaunizdalīto Caudovirāles kārtas bakteriofāgu raksturošana", ko vadīja Dr.biol. A. Dišlers, Dr.biol. A. Kazāks.**

Nikita Zrelavs Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā (BMC) strādā no 2016. gada septembra, izstrādājot kursa, bakalaura un maģistra darbus DNS-saturošu bakteriofāgu pētniecības jomā, - visi trīs darbi saņēmuši augstus vērtējumus, respektīvi, "teicami", "izcili" un "izcili". Nikita ir trīskāršais Latvijas Universiātes (LU) fonda stipendiāts, šobrīd studē LU Bioloģijas fakultātes doktorantūrā un BMC turpina savus pētījumus par bakteriofāgiem. Rezultātiem, spriežot pēc jau esošām iestrādnēm, jāatspoguļojas kvalitatīvā un daudzsoļošā promocijas darba aizstāvēšanā.

Pētniecisko darbību N. Zrelavs veic BMC vadošo pētnieku *Dr.biol. A. Kazāka* un *Dr. biol. A. Dišlera* vadībā. Šajā posmā Nikita ne tikai turpinājis jaunatklātu bakteriofāgu raksturošanu, izmantojot mikrobioloģijas, molekulārbioloģijas un bioinformātikas metodes, bet nesen arī pievērsis lielāku uzmanību lietišķam rezultātu pielietojanas aspektam - noteiktu fāgu vai to proteīnu praktiskas izmantošanas iespēju novērtējumam. Pateicoties aktīvai līdzdalībai starptautiskajās konferencēs un rakstiem nozarē atzītos zinātniskajos žurnālos, N. Zrelavs ir nodibinājis kontaktus ar vairākiem ārvalstu fāgu pētniekiem, daži no kuriem nu jau ir uzskatāmi par viņa sadarbības partneriem.

N. Zrelavs institūta kolektīvajā pētnieciskajā darbā iekļāvies ar lielu entuziasmu, radoši risinot aktuālos jautājumus. Paralēli darbam ar fāgiem Nikita ir pirmais autors nu jau trim zinātniskiem rakstiem par bakteriofāgiem, kuri publicēti pietiekami augstas raudzes starptautiskajos zinātniskajos žurnālos. Nikita ar lielu atdevi spēj iekļauties arī vairāku citu BMC pētījumu realizēšanā, racionāli un efektīvi pielietojot savas prasmes un apliecinot savu daudzpusību. Tā, papildus padziļinātai bakteriofāgu pētniecībai, Nikita kā bioinformātiķis strādā pie iekšējās cilvēka eksoma un genoma variantu analizēšanas plūsmas izveides un izmantošanas, jaunu augu vīrusu meklēšanas augu transkriptoma datos. Viņš tika iesaistīts aktuālā SARS-CoV-2 vīrusa vietējo izolātu pētniecībā Latvijā, par ko sadarbībā ar citiem pētniekiem jau ir sagatavots zinātniskais raksts "*First report on the Latvian SARS-CoV-2 isolate genetic diversity*", kur pirmais autors ir Nikita Zrelavs. Nikita ir sabiedriski aktīvs un pretimnākošs - ar entuziasmu piedalās zinātniskās darbības popularizēšanā un BMC tēla veidošanā sabiedrībā, iesaistoties ne tikai dažādos populārzinātniskos pasākumos, kā piemēram, "Zinātnieku nakts", bet arī dažādu televīzijas sižetu filmēšanā, avīžu un radio intervijās, kā arī populārzinātnisko rakstu sagatavošanā.